Aan de Raad

Made, 28 januari 2022

Agendapuntnummer: **OPINIERONDE**

Raadsvergadering 10 maart 2022	**Registratienummer:** **Casenr:**
Onderwerp: Onderzoek Rekenkamer “Doorwerking rekenkameronderzoek gemeente Drimmelen”	

Portefeuillehouder: G. de Kok **Ambtelijke coördinatie:** Griffie **Steller:** F.M.C. Ronde	**Bijlagen:** 1. Raadsbesluit 2. Eindrapportage Rekenkamercommissie	**Ter inzage:**

SAMENVATTING
Rekenkameronderzoek is een belangrijk instrument voor raden om invulling te geven aan hun kaderstellende en controlerende rol. Een belangrijk element van Rekenkameronderzoek is doorwerking.

Doorwerkingsonderzoek richt zich op de vraag of aanbevelingen uit de eerdere onderzoeken zijn opgevolgd en welke (beleids-)effecten deze opvolging hebben gehad. De gemeenteraad van Drimmelen heeft de Rekenkamer verzocht om in het jaar 2021 een doorwerkingsonderzoek uit te voeren.
De eindrapportage wordt hierbij aan de gemeenteraad aangeboden.

VOORGESCHIEDENIS
Rekenkameronderzoek is een belangrijk instrument voor raden om invulling te geven aan hun kaderstellende en controlerende rol. Het adequaat inzetten van dit instrument kan van substantiële waarde zijn voor raden. Rekenkameronderzoek toetst de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van gemeentelijk beleid en geeft handvatten voor raadsleden, maar ook het college van B&W en de ambtelijke organisatie om (bij) te sturen, te verbeteren en te leren. Een belangrijk element van Rekenkameronderzoek is doorwerking.

Doorwerkingsonderzoek richt zich op de vraag of aanbevelingen uit de eerdere onderzoeken zijn opgevolgd en welke (beleids-)effecten deze opvolging hebben gehad. De rekenkamer hanteert de volgende opvatting van wat doorwerking inhoudt.
“Het beïnvloeden van besluitvormingsprocessen door middel van het bieden van toepassingsgerichte kennis op basis van beleidsonderzoek, verricht door of in opdracht van een Rekenkamer.”
De geformuleerde definitie van doorwerking biedt een afbakening van het onderhavig onderzoek. Het onderzoek richt zich op de doorwerking op beleid en uitvoering. De focus van het onderzoek ligt dus niet op de effecten van beleid en uitvoering.

Het vorengaande heeft geleid tot de volgende centrale onderzoeksvragen:

1. *In hoeverre werken de aanbevelingen van de rekenkamerrapporten door in het gemeentelijk beleid van Drimmelen?*
2. *Wat zijn hierbij relevante factoren die van invloed zijn op (de mate van) doorwerking?*
3. *Wat kan hiervan worden geleerd?*

Om deze centrale onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden zijn verschillende onderzoeksthema's onderscheiden, te weten:

I. Inventarisatie van de overgenomen aanbevelingen
II. Uitvoering van de aanbevelingen
III. Effecten van de aanbevelingen

Bij de beantwoording van de centrale onderzoeksvraag en de bijbehorende deelvragen worden de bevindingen getoetst aan een normenkader dat door de Rekenkamer is vastgesteld. Het normenkader is weergegeven in paragraaf 1.4 op pagina 6 van het rapport.

CONCLUSIES UIT DE VERSCHILLENDE REKENKAMERONDERZOEKEN

In de hoofdstukken 2 tot en met 6 van het rapport staat telkens een van de bestudeerde Rekenkameronderzoeken centraal.
De conclusies zoals hieronder weergegeven betreft waar mogelijk, een samenvatting. Voor de volledige tekst verwijzen wij naar pagina 45 en 46 van het onderzoeksrapport.

De rekenkamer heeft onderstaande rapporten betrokken in het onderzoek.

1. ICT-beleid (2015)
2. Armoedebeleid (2017)
3. Decentralistaties (2017)
4. Toezicht en handhaving (2018)
5. Inkoop- en aanbestedingsbeleid (2019)

De conclusies en aanbevelingen hebben betrekking op rekenkameronderzoeken in zijn algemeenheid in de gemeente Drimmelen. Voor de specifieke conclusies over de bij dit onderzoek betrokken rekenkameronderzoeken verwijst de rekenkamer naar de desbetreffende hoofdstukken; in deze hoofdstukken is ook een drietal, specifiek gericht op dat beleidsterrein, aanbevelingen geformuleerd:
Voor ICT – pagina 15 van het onderzoeksrapport. Voor decentralisaties – pagina 30 van het onderzoeksrapport. Toezicht en handhaving – pagina 37 van het onderzoeksrapport.

Het onderzoek laat een positief beeld zien van doorwerking van rekenkameronderzoeken in de gemeente Drimmelen. De algemene teneur is dat rekenkameronderzoek serieus wordt genomen en een positieve bijdrage levert aan de ontwikkeling van beleid en uitvoering op de verschillende onderzochte beleidsthema's.

De conclusies worden getrokken op basis van de onderzoeksbevindingen uit de hoofdstukken 2 tot en met 6. Dat wordt gedaan aan de hand van de eerder genoemde drie onderzoeksthema's zoals die in de onderzoeksopzet zijn beschreven:

1. Inventarisatie van de overgenomen aanbevelingen
2. Uitvoering van de aanbevelingen
3. Effecten van de aanbevelingen

Inventarisatie van de overgenomen aanbevelingen

De aanbevelingen zijn in alle gevallen overgenomen. Dat is in overeenstemming met hoe binnen het bestuur en de organisatie over rekenkameronderzoek in Drimmelen wordt gedacht; rekenkamerrapporten worden serieus genomen en dragen in de regel bij aan de verdere ontwikkeling van beleid en de uitvoering. Wel leiden de aanbevelingen niet altijd tot werkelijk nieuwe inzichten bij met name het ambtelijk apparaat en het college. Ze zorgden

vooral voor een bevestiging van de reeds ingeslagen wegen. Zo zou je met een kritische blik kunnen stellen dat rekenkameronderzoeken een beperkte meerwaarde hebben, omdat zonder de aanbevelingen eenzelfde koers zou zijn gevaren. Vanuit een positieve blik kan gezegd worden dat het juist als steun in de rug en als bevestiging dient dat de ingezette ontwikkelingen zich in de juiste richting bewegen. De onderzoeken richten zich kennelijk op actuele en relevante onderwerpen. De rapporten dragen eraan bij dat de raad beter geïnformeerd zijn rol kan waarmaken en op de onderwerpen heldere kaders kan stellen en invulling kan geven aan zijn controlerende taak. De vraag dringt zich op in hoeverre de raad steeds op de hoogte is geweest van die ontwikkelingen. Een rekenkameronderzoek was immers blijkbaar gewenst. Dat zegt mogelijk iets over de informatiepositie van de raad die daarin mogelijk tekortschiet en de mate waarin de raad in positie wordt gebracht over actuele thema's.

Uitvoering van de aanbevelingen
Nagenoeg alle aanbevelingen van onderzochte rapporten zijn in de praktijk opgevolgd. Sommige aanbevelingen zitten nog in de implementatiefase. Dit kost tijd, en is een plausibele verklaring voor het feit dat bepaalde aanbevelingen nog niet volledig zijn opgevolgd. Het is desalniettemin voor de informatiepositie van de raad noodzakelijk dat zij op de hoogte wordt gehouden van de status van de opvolging van de overgenomen aanbevelingen. Het monitoren van opvolging van rekenkameronderzoek is echter niet structureel geborgd in de organisatie, waardoor de raad de uitvoering van de aanbevelingen niet goed kan bewaken. De griffier en de concerncontroller zouden hieraan in gezamenlijkheid invulling aan kunnen geven. Zo zou middels een aparte paragraaf in de P&C cyclus aandacht kunnen worden gegeven aan de opvolging van rekenkameronderzoek.

Effecten van de aanbevelingen
De rekenkamer concludeert dat de aanbevelingen in bepaalde gevallen aantoonbaar hun uitwerking hebben gehad (output effecten), maar dat in veel gevallen de aanbevelingen aansloten bij ontwikkelingen die reeds in gang waren gezet. De aanbevelingen dienden in veel gevallen als bevestiging van de ingeslagen weg. Het beoordelen van maatschappelijke effecten (outcome effecten) is ingewikkeld, omdat hierbij onderzocht moet worden in hoeverre de opvolging van aanbevelingen heeft geleid tot veranderingen in de maatschappij. Dit aspect viel buiten de reikwijdte van onderhavig onderzoek. Het valt echter te verwachten dat de rekenkamerrapporten een bijdrage hebben geleverd aan het bereiken van deze gewenste maatschappelijke effecten. Zo is het aannemelijk dat de geïmplementeerde aanbeveling om de integrale risicoanalyse en prioriteitsstelling bij toezicht en handhaving te verbeteren ertoe heeft geleid dat de inspanningen zich meer dan voorheen richten op risicovolle onderwerpen en daarmee het toezicht doelmatiger en doeltreffender hebben gemaakt. Eenzelfde redenering kan voor de opvolging van andere aanbevelingen worden gevolgd.

ALGEMENE AANBEVELINGEN AAN DE GEMEENTERAAD

Op basis van de conclusies doet de rekenkamer de volgende aanbevelingen:

1. Continueer de inspanningen om de aanbevelingen die nog niet volledig zijn opgevolgd alsnog volledig te implementeren.
2. Ga als college bij relevante beleidsstukken of raadsbrieven expliciet in op de wijze waarop opvolging is en wordt gegeven aan de aanbevelingen.
3. Geef als raad opdracht aan de griffier om in samenwerking en afstemming met de concerncontroller de opvolging van aanbevelingen structureel te monitoren en hierover periodiek te rapporteren (bijvoorbeeld via de P&C-cyclus of een LTA)
4. Maak als raad nuttig gebruik van het instrument rekenkameronderzoek. Bezie bij het suggereren van onderwerpen of het op de weg van het college ligt om op korte termijn

de raad van informatie te voorzien of dat een onafhankelijk onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid gewenst is.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?
Uitvoering van de gedane aanbevelingen zoals hierboven aangegeven.

HOE PAST DIT BINNEN BELEID EN WETGEVING?
Artikel 81oa, eerste lid, van de Gemeentewet bepaalt dat iedere gemeente dient te beschikken over een rekenkamerfunctie. In de gemeente Drimmelen is deze functie ondergebracht bij de Rekenkamercommissie West-Brabant.
Eén van de taken van de Rekenkamercommissie is ingevolge artikel 3, eerste lid, van de Verordening gemeentelijke Rekenkamercommissie 2021 het onderzoeken van de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur alsmede van instellingen waarvan de activiteiten geheel of in belangrijke mate door de gemeente worden bekostigd.

Dit onderzoek past dus bij de taakstelling van de Rekenkamer en de onderliggende wetgeving.

Duurzaamheidsparagraaf?
N.v.t.

WAT GAAN WE DOEN?
Reactie van het college op de eindrapportage:
Het college heeft in het kader van bestuurlijk hoor en wederhoor op het rapport gereageerd bij brief van 11 januari 2022. De reactie van het college is als volgt:

‘Het college heeft vanochtend kennis genomen van het onderzoeksrapport en neemt de aanbevelingen over.

Wel heeft het college gevraagd om t.a.v. het onderdeel Armoedebeleid de volgende reactie aan de Rekenkamer over te brengen: “De gemeente heeft bij de uitvoering van het armoedebeleid er bewust voor gekozen om in eerste instantie voorzieningen te faciliteren waar de doelgroep op korte termijn baat bij had en waar we als gemeente direct invloed op hadden. Voorzieningen zoals het inrichten van een noodfonds, het aanbieden van een bibliotheekabonnement en een sportabonnement en het uitbreiden van de Maatwerkvoorziening financiële tegemoetkoming voor chronisch zieken en gehandicapten (MvCG).

Vervolgens vroegen wettelijke ontwikkelingen of acute dossiers zoals het stopzetten door Breda van de regionale kredietbank, de komst van de nieuwe Wet schuldhulpverlening en de verplaatsing van de voedselbank om onze nadrukkelijke aandacht. Die zaken die voor de doelgroep wat verder weg staan, maar voor beleid belangrijker zijn, hebben we pas daarna opgepakt.”

Nawoord rekenkamer:
Met belangstelling heeft de Rekenkamer kennis genomen van voorgaande bestuurlijke reactie. Het verheugt de Rekenkamer dat het college aangeeft de aanbevelingen over te nemen. Daarnaast heeft het college een nadere overweging gedeeld over de uitvoering van het armoedebeleid. De Rekenkamer neemt deze opmerking ter kennisgeving aan en acht deze keuze invoelbaar. Zij benadrukt dat het van belang is dat de raad over dergelijke keuzes op de hoogte wordt gesteld.

WIE ZIJN DE BETROKKEN PARTIJEN?
De gemeenteraad, het college, de ambtelijke organisatie van de gemeente Drimmelen.

WAT ZIJN DE KOSTEN?
Het uitvoeren van de aanbevelingen past binnen de financiële kaders van de begroting. Hiervoor zijn geen aanvullende middelen nodig.

WAT ZIJN DE ALTERNATIEVEN?
n.v.t.

HOE GAAN WE COMMUNICEREN?
Het raadsbesluit wordt in het Elektronisch Gemeenteblad bekendgemaakt. Het raadsbesluit wordt ter kennis gebracht van de Rekenkamercommissie.

WAT IS DE VERVOLGPROCEDURE?
De gemeenteraad zal aan de hand van de gedane conclusies en aanbevelingen uit het rapport de vervolgprocedure moeten bepalen.

Namens de gemeenteraad van Drimmelen

F.M.C. Ronde
Griffier

drs. G.L.C.M. de Kok
Burgemeester

De raad van de gemeente Drimmelen;

gezien:
- De Eindrapportage “Doorwerking van rekenkameronderzoek gemeente Drimmelen”;

gelet op:
- Artikel 81oa, eerste lid, van de Gemeentewet,
- Artikel 3, eerste lid van de Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie 2021;
- Het bepaalde in het Convenant betreffende de samenwerking van Rekenkamercommissie 2021;

B e s l u i t :
- Kennis te nemen van de door de Rekenkamercommissie uitgebrachte Eindrapportage “Doorwerking van rekenkameronderzoek gemeente Drimmelen”;
- De conclusies en aanbevelingen te onderschrijven;
- De aanbevelingen voor de raad over te nemen en te effectueren:
    - Geef als raad opdracht aan de griffier om in samenwerking en afstemming met de concerncontroller de opvolging van aanbevelingen structureel te monitoren en hierover periodiek te rapporteren (bijvoorbeeld via de P&C-cyclus of een LTA)
    - Maak als raad nuttig gebruik van het instrument rekenkameronderzoek. Bezie bij het suggereren van onderwerpen of het op de weg van het college ligt om op korte termijn de raad van informatie te voorzien of dat een onafhankelijk onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid gewenst is.
- Het college op te dragen de aanbevelingen uit de eindrapportage te effectueren:
    - Continueer de inspanningen om de aanbevelingen die nog niet volledig zijn opgevolgd alsnog volledig te implementeren.
    - Ga als college bij relevante beleidsstukken of raadsbrieven expliciet in op de wijze waarop opvolging is en wordt gegeven aan de aanbevelingen.

Made, 10 maart 2022

de raad voornoemd,

F.M.C. Ronde	drs. G.L.C.M. de Kok
griffier	voorzitter